

"فرآیند برنامه میان مدت ۱۴۰۴-۱۴۰۱ شهرداری مشهد"

چارچوب کلی تدوین نظام برنامه ریزی

نظام جامع برنامه ریزی در شهرداری مبتنی بر تفکر راهبردی است و برای سه سطح زمانی بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت تدوین شده است. برنامه بلندمدت شهرداری مشهد مصوبه شماره ۲/۳۳۶۱/ش جلسه علنی مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۲۱ شورای اسلامی شهر مشهد، برنامه ای بیست ساله با ارکان اصلی بیانیه ماموریت، ارزش ها، بیانیه چشم انداز، اهداف بلند مدت، شاخص های چشم انداز و راهبردها بوده است.

برنامه میان مدت (عملیاتی) برنامه ای چهارساله است که در ادامه به ارکان آن اشاره شده است و زمینه اجرای بلندمدت (راهبردی) را فراهم می آورد. مدیریت تدوین این برنامه برعهده معاونت برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی شهرداری است.

مبانی نظری برنامه میان مدت ۱۴۰۴-۱۴۰۱ شهرداری مشهد

به منظور حفظ چارچوب اسناد فرادست مشتمل بر؛ سند چشم انداز ۱۴۰۴ مشهد مقدس، چشم انداز ابلاغی و چرخش های تحول آفرین شهردار محترم و سیاست های شورای اسلامی شهر مشهد، در تدوین برنامه میان مدت شهرداری مشهد کلان موضوعاتی در شش محور هویت شهری، کالبد شهری، دیپلماسی شهری، اقتصاد شهری، محیط زیست شهری و مدیریت شهری شناسایی شد که به عنوان چتری بر تمامی برنامه آتی شهرداری سایه افکند و مقرر گردید بر مبنای آن ها حوزه های متولی در هر یک از موضوعات، مسئولیت تدوین راهبردها، سیاست های اجرایی و پروژه ها را عهده دار شوند.

مدل تدوین برنامه میان مدت ۱۴۰۴-۱۴۰۱ شهرداری مشهد

جهان در حال تغییر است و به تبع آن دانش مدیریت نیازمند نو شدن می باشد. مدیریت سازمان های عمومی و خصوصی جهان صنعتی دگرگونی های عظیمی را تجربه کرده است. در ایران نیز بیش از دو دهه است که مفاهیم استراتژیک برای سازمان ها با استقبال مواجه است و البته تجربه نشان داده است که تنظیم برنامه های استراتژیک در ایران در مراحل اولیه، جمع آوری اطلاعات، پردازش و سپس تدوین آنها با موانع جدی رو به روست که این مشکلات در مراحل تدوین و اجرای استراتژی ها گریبان گیر برنامه ریزان شده است و عملاً کارایی این برنامه را مخدوش نموده است. لذا لزوم کاربست مدلی نو که نگاه متفاوتی به لحاظ فلسفی به جهان و برنامه ریزی داشته باشد به نظر می رسد. از آنجایی که سرعت آهنگ تغییرات هر سال با شیب تندتری نسبت به سال قبل رخ می دهد و با توجه به پیچیدگی های روز افزون سازمان شهرداری و نیاز به توسعه مدل های مشارکتی و تعاملی تا سطح ذی نفعان و ذی نفوذان در تدوین برنامه آتی شهرداری مشهد، مدل برنامه ریزی تعاملی به عنوان مدل پایه در نظر گرفته شده است.

برنامه ریزی تعاملی مبتنی بر سه اصل مشارکت (مشارکت تمامی ذی نفعان و ذی نفوذان در تدوین برنامه)، مداومت (ارزیابی و به روز رسانی مداوم) و کل نگر (هماهنگی و ادغام واحدهای سازمانی در تدوین برنامه) و مشتمل بر دو مرحله کلی؛ طراحی (تجزیه و تحلیل سیستم، شناسایی مسائل و آشفتگی ها، برنامه ریزی اهداف) و واقعیت بخشی (برنامه ریزی ابزار و منابع، پیاده سازی و کنترل) می باشد.

"فرآیند برنامه میان مدت ۱۴۰۴-۱۴۰۱ شهرداری مشهد"

فرآیند اجرایی تدوین برنامه میان مدت ۱۴۰۴-۱۴۰۱ شهرداری مشهد

با توجه به اینکه در مدل برنامه ریزی تعاملی فرآیند مشارکت کلیه ذی نفعان و ذی نفوذان در تدوین برنامه بسیار مهم و حیاتی قلمداد می شود، شناسایی و جلب مشارکت ذی نفعان و ذی نفوذان شهرداری حول موضوعات کلی برنامه (شش محور اصلی) اولین گام در تدوین برنامه آتی شهرداری می باشد.

به طور کلی ذی نفعان و ذی نفوذان تدوین برنامه به ۶ گروه ذیل تقسیم می شوند :

۱. شهروندان
۲. نهادهای مردمی و انجمن های رسمی و غیر رسمی
۳. نخبگان شهری
۴. شورای اسلامی شهر
۵. بدنه شهرداری
۶. سایر دستگاههای اجرایی در سطح استان

از آنجایی که در الگوی برنامه ریزی تعاملی، برنامه ریزی طی فرآیندی مشارکتی توسط مجریان برنامه انجام می شود، محوریت تدوین برنامه آتی شهرداری بر مدار **کارگروه های تخصصی** که بر اساس موضوعات کلان تقسیم بندی شده اند، می چرخد. کارگروه های تخصصی در سه سطح ستادی، سازمانی و منطقه ای تشکیل می شوند که ضمن تشکیل جلسات با حضور نمایندگان و ذی نفعان و ذی نفوذان اصلی موضوع تخصصی خود، از ۹ منبع اطلاعاتی ذیل بهره مند شده و نهایتاً با توافق اعضاء کارگروه ها، راهبردها، سیاست های اجرایی و پروژه های مرتبط با هر موضوع استخراج می شود.

۱. خروجی جلسات مصاحبه با اعضای شورای اسلامی شهر
۲. خروجی جلسات شورای اجتماعی محلات با موضوع انتظارات و مسائل شهری از دیدگاه شهروندان
۳. نتایج نظر سنجی شهروندی در بستر اپلیکیشن شهرمن و سامانه ۱۳۷
۴. نتایج خوانش اسناد فرادست در هر حوزه تخصصی
۵. خروجی جلسات مصاحبه با نخبگان شهری و موضوعی
۶. خروجی جلسات مصاحبه با دستگاه های اجرایی شهری
۷. خروجی نشست های گفتمانی با نهادهای مردمی و انجمن های رسمی و غیر رسمی
۸. روندهای سازمانی و فرایندهای کلان مرتبط با هر موضوع
۹. نتایج رویدادهای نوآورانه ی نظام پیشنهادات شهرداری مشهد پیرامون موضوعات محوری برنامه آتی

پس از آنکه مسائل و آشفتگی ها در هر حوزه ستادی، سازمان و منطقه شناسایی شد، در کمیته تدوین و بازنگری برنامه میان مدت واقع در اداره برنامه ریزی شهرداری مشهد کلیه مسائل و آشفتگی های شناسایی شده تلفیق و اولویت بندی می شود که این اقدام جهت تلفیق و اولویت بندی راهبردها، سیاست های اجرایی و پروژه ها شناسایی شده نیز صورت می گیرد.

در انتها پس از تایید کمیته تدوین برنامه میان مدت و کمیسیون ابعاد راهبردی و عملیاتی کلیه ارکان برنامه جهت تصویب به شورای عالی برنامه ریزی و تعالی شهرداری ارسال شده و پس از تصویب آن، جهت طرح در شورای اسلامی شهر مشهد ارسال می گردد.